

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)

No. (štev.) 30

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

26. julija 1973

Nekoč bo prepozno

Kdor si v svojih vsakodnevnih poteh po mestu zna poiskati čas, ter včasih zaide v razne knjigarne v centru, dobro ve, kako so nekatere teh založene s posebnimi vrstami literaturo. Police, kjer si kupec sam izbira, so založene z najrazličnejšim materialom komunističnega izvora, ki se za nizko ceno ponuja ne-prividnemu obiskovalcu. Od spisov Marxa, Lenina, Trockija, Maoja, mimo latin-skoameriških mislecev, do prevratniškega čtiva, v katerem se lahko najde celo kup praktičnih nasvetov, načrtov in črtežev, kako organizirati mestno gverilo. Ves ta ogromen naval rdeče plaže je financiran iz posebnih fondov, ki lin svetovna partija troši za svojo ideološko in politično propagando.

Ni težko najti tudi časopisje, tednike in razne revije, katerih namen je isti. Zamotano pisanje o vsakodnevnih političnih dogodkih, ponovno pozvanje na struno „antiimperializma“, ter zakrite smernice omahujočemu bralcu so vsakdanji kruh po naših velemedstih. Ponovno s financiacijo (ali za njo) partije.

Nehote se nam ob prilikah, ko naletimo na te slike utrne misel, da je trenutno in že dolgo tega tudi slovenski narod preplavljen s plažo enostranskega zvonjenja. Koliko denarja se tudi v Sloveniji troši, da se svetovnonazorska materialistična in komunistična ideja pošasi vgnezditi v dušah in možganih rojakov. In to ne le v domovini. Režim svoje tipalke suče tudi po zamejstvu, bolj jasno na Primorskem, bolj prikrito, a nevarneje na Koroškem. In tudi v svetu, kamor pošilja kupe tiskovin, katerih namen je širiti nejasnost med slovensko emigracijo, ali vsaj zatajevati deistvo kulturno in narodno močne politično-ideološke organizacije.

Nasproti tej poplavi se dvigajo posamezni stebri naše emigracije. To so naša glasila, ki opravljajo nenadomestljivo poslanstvo v emigraciji. Ta niso le vez med rojaki, niso le kronika delovanja naših izseljenskih skupin. So to v prvi vrsti glasila resnice, v katerih se slovenski človek v svetu popolnoma svobodno izraža o dogajanjih doma in v zdomstvu. Zlasti pa svobodno razpreja svoje ideje, svoje gledanje na svet, v katerem živi in katerega skuša po svojih malih močeh oblikovati po krščanskem nazoru stvari in po lastni zavestni predstavi dogajanj.

Ta naša glasila pa vrše še drugo važno poslanstvo. Rojake, zlasti pa še našo mladino seznanja s tem istim krščanskim pogledom na svet. Sviri pred nevarnostim, ki niso majhne, pred pastmi, ki se dan na dan razpredajo okoli nas, in daje tisto ideološko podlago, na kateri bo jutri slonela naša skupnost in tudi naš narod.

Se marsikatero otenke bi lahko našli v območju delovanja našega svobodnega časopisja: tribuna idej, pogled v resnico zgodovinskih dogajanj, zlasti tistih med vojno in revolucijo, in še in še. Vendar se ob vsem tem le pojavi neko nasprotje. Ta naša vez, ta naša kronika, naše vsakodnevno pričevanje, ki je razširjeno po svetu, naleti na navdušen sprejem med rojaki, a na kaj majhno — materialno podporo. Bodimo stvarni: dolga leta emigracije in boja za vsakdanji kruh so marsikateremu rojaku zamagljala pogled o njegovih dolžnostih do skupnosti in njenih organov. Ni bralca, ne naročnika, ki bi odklonil naš tisk. Številni pa so, ki ga ne podprejo, niti z izvedbo osnovne dolžnosti — plačanja naročnine. Terjanje in opomini so večkrat na dnevnem redu, kar je žalostno, če pomislimo, da je to pač osnovna dolžnost vsakega naročnika.

Častna dolžnost pa je — ah, kako malo po njej segamo — preko te osnovne naročnine pripomoči listu, da bo lahko to svoje poslanstvo, o katerem nihče ne dvomi, v miru in čim popolneje vršil še naprej. Kako malo je mecenov, in koliko bi jih po gospodarskih zmognostih lahko bilo. Se rojaki dovolj zavdajo, koliko pomeni vsaka podpora našemu svobodnemu tisku? In kakšna škoda, nepopravljiva škoda bi bila, če bi ti stebri svobode nekoč morali pasti, utihniti? In to zaradi materialnega nerazumevanja med rojaki?

POLITIČNI VPLIV JUGOSLOVANSKE ZVEZE BORCEV

V svetovnem in zdomskem tisku se veliko piše in razpravlja o različnih činiteljih, ki vplivajo na splošen razvoj v komunistični Jugoslaviji in na partijsko politiko posebej. Opazovalci omenjajo razne družbene, gospodarske in verske faktorje, ki vsak na svojem področju in vsi skupaj spreminjajo družbo v današnji Jugoslaviji, redko kdaj pa zasledimo besedo o organizaciji bivših partizanskih borcev. Ta organizacija, dasi na videz bolj čustvenega kakor praktičnega pomena, je v komunistični Jugoslaviji močan politični faktor, ki ga opazovalci razvoja v tej državi za železno zaveso v svojih ocenah nikakor ne bi smeli prezreti. Našim bralcem nekaj podatkov v tej smeri:

Zveza združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Jugoslavije (kakor se Zveza uradno imenuje) je bila ustanovljena leta 1947.

Takoj po vojni je zajela vse udeležence partizanske revolucije, ki jih je bilo po uradnih podatkih nad 800.000. Dasi je partija ob koncu vojne štela ok. 258.000 članov, je bila vodilna sila v borčevski zvezi. Najvišji borčevski funkcionariji so bili istočasno najvišji partijski vodje ali obratno, medtem ko je ostala množica borcev in njihovih organizacij igrala le vlogo množičnih organizacij, ki so služile za rekrutacijo novih partijskih ali za orodje partijske politike.

V partijski organizaciji pa obstaja posebna skupina borcev, ki je vedno živela večji politični vpliv, kakor kdor koli in uživa tudi posebno zaupanje najvišjega partijskega vodstva. To so borci, ki so ustvarili partizanske enote takoj na začetku revolucije leta 1941. Teh „prvoborcev“, kakor se imenujejo, je l. 1971 bilo ok. 25.000. Druga važna skupina v partiji je skupina tkim. „narodnih herojev.“ V širšem pomenu besede ta skupina pripada partijskemu vodstvu. Zaradi njihovih medvojnih „zaslug“, priateljev in zvez uživajo „narodni heroji“ poseben status in predstavljajo pravo partijsko elito. Od 1.807 „narodnih herojev“, kolikor jih je bilo ob koncu vojne, jih je danes živih še ena tretjina, se pravi ok. 400.

Končno v borčevsko zvezo spadajo člani organizacij jugoslovanskih rezervnih častnikov. Ne glede na to, ali so se udeležili revolucije ali ne, so upokojeni vojaški častniki avtomatično vključeni v Zvezo. Če ne bo nove vojne, bodo edini podmladek borčevske Zveze le upokojeni vojaški častniki.

Federalna zveza borcev šteje 1.348.000 članov, od teh Zveza borcev kot takih 778.500, Zveza pohabljenih borcev pa 165.400 in Zveza rezervnih častnikov 404.100. V Sloveniji je v Zvezi nekaj nad 216.000 borcev vseh treh skupin, se pravi ok. 16 odstotkov vseh jugoslovanskih borcev.

Ni dvoma, da imajo borci zaradi enakih izkušenj, mentalitete, tesnega sodelovanja z organizacijo rezervnih vojaških častnikov in skupnih interesov z njimi glede mnogih problemov podobne, če ne celo enake poglede z jugoslovanskim vojaškim vodstvom.

Ta enakost pogledov je toliko večja, ker so na vodstvu tako federalne kakor republiških borčevskih organizacij upokojeni generali. Med hrvaško krizo leta 1971 je skupina upokojenih generalov Rade Bulata, Nikole Vidovića, Radovića Nenezića, Josipa Antolkovića, Ante Banine in Ivana Gošniaka začela politično kampanjo proti hrvaškimi partijskim vodjem. Hrvaška kriza leta 1971 in politična konfrontacija v Srbiji oktobra 1972 sta pokazali, da je danes borčevska Zveza pod močnim vplivom vojske in da jo vojska more izrabiti proti partijskim voditeljem ali organizacijam tudi po posameznih republikah. Zato nekateri celo menijo, da je bila v politič-

Ni to vzdihovanje, ne moledovanje. So le stvarne misli, dejstva, v pretres svobodnim Slovincem, da o njih sedaj danes premisljuje, ko je še čas. Nekoč bo morda že prepozno.

nih krizah 1971 in 1972 v državi stara monolitna enotnost med borci in partijskimi organizacijami praktično zlomljena. Je več dokazov, da so borčevske organizacije, skupaj z upokojenimi častniki in generali v tistem razdobju nastopile proti hrvaškimi in srbskim partijskim vodjem. Borčevska zveza se je postopoma spremenila v podaljšano roko vojske, njeno množično organizacijo in njeno orodje. Kako se je to zgodilo?

Politični padec borcev in prvi spopadi

Takoj po vojni je partija v celoti kontrolirala in vodila borčevsko zvezo. Od njene ustanovitve leta 1947 je bil glavni tajnik Titove partije Aleksander Ranković vse do svojega izгона l. 1966 stalni Zvezin predsednik. Vrhovno partijsko vodstvo je izbiralo politično zanesljive borce na vojaške, upravne, varnostne in gospodarske položaje. To je bila doba, ko so imeli „prvoborci“ najodgovornejše in najboljše položaje v državi.

Borčevski monopol pa se je sredi šestdesetih let začel resno majati zaradi več družbeno-političnih činiteljev. Pojavilo se je v prvi vrsti vprašanje generacij. Dvajset let po vojni je zrastle nova generacija, bolj šolana in modernejša, kakor pred in medvojna borčevska generacija. Hotela se je pomakniti iz nižjih na višje položaje v partiji, v upravi in v gospodarstvu. Toda na vsakem teh položajev je naletela na borca, ki je bil po njegovem mnenju še vedno dovolj mlad, da bi ostal še naprej na prisvojeni poziciji.

Po padcu Rankovića je bilo novo Zvezino vodstvo sestavljeno iz politično skoro brezbarvnih ljudi, ki so bili osebno ločeni od partijskih vodilnih kadrov. Edina osebna zveza z vrhovnim partijskim vodstvom je takrat ostal Tito, ki je dosmrtni častni predsednik Zveze. Rankovićev padec leta 1966 je borčevskim vodjem praktično presekalo zvezo z vodilno partijsko skupino. Obdržali so sicer še svoje položaje, toda njihov politični vpliv je odločilno oslabil.

Pravi politični padec se je začel takoj po Rankovićevi odstranitvi z uveljavljanjem gospodarske reforme, ki je bila naznanihena leto prej. Začela se je doba velikih osebnih in političnih sprememb v Jugoslaviji, dasi vrhovno partijsko vodstvo ni bilo prizadeto. Razen nekaj Srbov, tesno povezanih z Rankovićem, je bilo s pozorišča odstranjenih samo nekaj republiških partijskih vodij, medtem ko je bilo nekaj mlajših partijskih v Srbiji, na Hrvaškem in predvsem v Sloveniji sprejetih v vodilni partijski krog. Kar se je v resnici spremenilo, je bilo dotedanje prepričanje partijskega vodstva, da je Zveza najboljšo orodje za graditev socializma in za ohranjanje socialistične revolucije v Jugoslaviji.

Družbeno-politični razlogi

Več družbeno-političnih razlogov je bilo povod za spremembo tega prepričanja. Jugoslovansko gospodarstvo je postajalo vedno bolj zapleteno. Da bi mogli konkurirati na zahodnih trgih, so potrebovali več in več pravih strokovnjakov. Zato medvojnih borcev ni bilo mogoče več ohranjati na odgovornih položajih.

Začeli so jih odstranjati, na njih mesta nastavljeni mlajše moči. Ta sprememba kadrov, ki je bila izvršena postopoma konec šestdesetih let, pa ni bila enostavna. Ni bilo težko odstraniti nižjih ali srednjih partijskih ali državnih funkcionarjev. Težko pa je bilo odstraniti važnega partizana, medvojnega tkim. „heroja“. Samo slučaj dveh upokojenih generalov in „narodnih herojev“ v Srbiji, ki dokazuje silovitost spopada med borci in srbskim partijskim vodstvom v tistem času: upokojeni gral. Radivoje Jovanović je stopil leta 1967 v odkrito opozicijo proti srbski partijski organizaciji. Jovanović je tisto leto potolkel štiri druge partijske kandidate v volilnem okrožju Lazarevac (v zahodni Srbiji). Ko ga je nato centralni komite

Dalje na str. 2

La libertad es congénita en el hombre

El diario "La Prensa" de Lima, Perú, afirmó en una reciente edición que "en la totalitaria Unión Soviética, el estado lo es todo y la persona humana es cero", recordando las críticas que ha hecho a ese sistema de gobierno el físico Andrei Sakharov, considerado el creador de la bomba H.

"La única forma de mejorar en algo el nivel de vida de sí mismo y de la propia familia es enrolarse en las filas del partido gobernante, partido único y excluyente, al cual están sometidos todos los organismos y mecanismos de la vida nacional, incluidos el ejército, la educación, la universidad, el sindicato, la cultura, la comunicación y la producción.

"El poder conlleva la tentación de tener cada vez más poder y de gobernar autocráticamente por simple decreto y voluntad del gobernante". Para frenar esa tentación, la civilización ha inventado la división de poderes... dice "La Prensa".

Agrega que el totalitarismo comunista no respeta nada, y si un ciudadano se queja de la falta de libertad, de las preferencias irritantes otorgadas a los burócratas, del abuso y la discriminación contra el pueblo sencillo, "las voces del poder lo amenazan y sugieren que está loco".

Finalmente dice: "Es posible que Andrei Sakharov, como tantos otros ciudadanos soviéticos, acabe en Siberia, en una cárcel, en un manicomio o en residencia forzosa. Pero el noble pueblo ruso alcanzará su libertad alguna vez porque la libertad es congénita en el hombre mismo".

Sedanji položaj koroških Slovencev

Ministrski predsednik avstrijske vlade dr. Bruno Kreisky je sprejel v četrtek, 28. junija 1973, desetčlansko delegacijo Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem v prostorih urada zveznega kanclerja na Dunaju na razgovor o vprašanjih 7. člena avstrijske državne pogodbe, ki vsebuje tudi določila manjšinske zaščite v Avstriji. Pri razgovorih je bilo sklenjeno, da se bo sestel stični odbor med zastopniki vlade in predstavniki manjšine prvokrat 11. septembra 1973.

Dr. Stanko Zwitter je kot predsednik levičarsko usmerjene Zveze slovenskih organizacij poudaril na tiskovni konferenci, ki so jo priredili na Dunaju zastopniki manjšine en dan po razgovorih s kanclerjem Kreiskyjem, da ni bil kancler Kreisky pripravljen pristati na zahtevo koroških Slovencev, naj reši avstrijska vlada vsa odprta vprašanja 7. člena najkasneje do 31. decembra 1973. Kljub temu so koroški Slovenci pristali na razgovore. Sicer pa bodo zapustili stični odbor, če razgovori ne bi privedli do zadovoljivih rešitev. V tem primeru bi se zavzeli za nadaljnjo internacionalizacijo koroškega manjšinskega problema.

O razgovorih z zveznim kanclerjem so nato obvestili predstavniki koroških Slovencev 30. junija zastopnike hrvatske manjšine v Avstriji.

Pozdravljamo razgovore med predstavniki avstrijske vlade in manjšino, vendar moramo na drugi strani poudariti sledeče:

NASLONITEV NA BEOGRAD JE DVOREZEN MEC

Ljubljana in Beograd sta v preteklih mesecih ustvarjala videz, da nastopata v zadevi koroških Slovencev odločno. Ker so koroški Slovenci v to verovali, do odklanjal tudi sodelovanje v študijski komisiji za reševanje problemov slovenske manjšine, ki jo je sklical kancler dr. Kreisky.

Ne le to: krogi, ki so doslej zagovarjali na strani večinskega naroda stališča koroških Slovencev, so se začeli vedno bolj odmikati, kar dokazuje tudi zadržanje graške skupine „Oesterreichische Hochschülerschaft“, tj. Zveze avstrijskih visokošolcev. Ta se je v letaka svoj čas zavzela s čisto slovenskimi argumenti v imenu 6.000 graških visokošolcev za pravico slovenske manjšine proti koroškemu Heimatdienstu.

Bojkot študijske komisije za reševanje problemov slovenske manjšine ter ponovna potovanja predstavnikov manjšine v Jugoslavijo, celo v Črno goro, na Kosovo in v Makedonijo pa so utrdile v zastopstvu avstrijskih študentov položaj tistih, ki so prisilili sedaj vodstvo „Oesterreichische Hochschülerschaft“ v Gradcu da se oprosti pri „Kärntner Heimatdienstu“ ker je proti njemu nastopalo baje z neutemeljenimi očitki.

Položaj „Kärntner Heimatdienst“ se torej ponovno utruje, kar dokazuje turzategnitev podpisne akcije za izvedbo ugotavljanja manjšine, ki jo je razširila svobodnjaška stranka sedaj tudi na štajersko. Na Koroškem je podpisalo

zahtevo po ugotavljanju slovenske manjšine 100.000 oseb.

Jugoslavija ostaja brezbrizna

V tem položaju bi slovenska javnost pričakovala zares odločne korake Beograda. Namesto teh pa je govoril jugoslovanski zunanji minister Minić na konferenci za varnost in sodelovanje v Evropi v Helsinkih o vlogi „mostu“, ki jo lahko vršijo narodnostne manjšine v Evropi.

S tako politiko se ne strinja niti marksistična leninistična visokošolska mladina, kar je razvidno iz letaka, ki ga je ta skupina slovenskih študentov delila te dni tako v slovenskem kot v nemškem jeziku na Koroškem. Poudarja, da ne verjame več ne Kreiskemu, ne Narodnemu svetu, ne Zvezi slovenskih organizacij in vse kaže, da tudi Beogradu ne, temveč zahteva „socialno revolucijo“, ki „edina“ more rešiti s pomočjo „delovnega ljudstva“ tudi koroško narodnostno vprašanje.

Dr. Inzko je predlagal že pred meseci, naj bi predstavniki koroških Slovencev sprejeli Kreiskyjevo ponudbo ter izrazili pripravljenost za sodelovanje v študijski komisiji za reševanje problemov slovenske manjšine. To komisijo pa naj zapustijo, če bi pogovori tekot pol leta ne privedli do zaželenega uspeha. V tem primeru bi morali nadaljevati nato s postopkom internacionalizacije koroškega manjšinskega vprašanja. Ta ugodna priložnost je verjetno sedaj zamujena.

Amerika in Sovjetska zveza sta podpisali pred kratkim sporazum o globalnem sodelovanju. Za ta sporazum se je izrekla ob nedavnem obisku sovjetskega ministrskega predsednika Kosigina na Dunaju tudi Avstrija, ki ji je dal predstavnik Sovjetske zveze vsestransko priznanje za njena prizadevanja v službi sporazumevanja ter mednarodnega sodelovanja.

Medtem ko je govoril jugoslovanski zunanji minister Minić v Helsinkih o manjšinah kot „mostu“, je predlagal avstrijski zunanji minister dr. Kirchschläger zastopnikom 35 držav, naj ustanovi konferenca v Helsinkih poseben odbor za reševanje spornih vprašanj v Evropi. Gre pri tem za spreten diplomatski korak Avstrije tudi v zvezi z manjšinskim vprašanjem na Koroškem. Medtem ko Jugoslavija ustvarja videz, da se zavzema za svoje manjšine, je Avstrija na tem, da utrdi čim bolj svoj mednarodni položaj.

Beograd je zgubil nasproti Dunaju doslej vse diplomatske igre v zvezi s slovenskim vprašanjem na Koroškem, tako med leti 1918—1920, nato med leti 1945—1948, prav tako leta 1958, ko so na Koroškem razveljavili na protistaven način obvezno dvojezično šolstvo. Tudi tokrat Beograd vidno zaostaja za močno in spretno avstrijsko diplomacijo.

Želeli bi, da bi dosegli koroški Slovenci pri pogajanjih, ki se bodo pričela jeseni s predstavniki avstrijske vlade, zadovoljive rešitve. Žal je trenutni položaj tak, da smo zaradi razvoja na Koroškem tudi spričo zadnjih dogodkov na Dunaju zelo zaskrbljeni.

INDIJA IN PAKISTAN V TEKMI ZA PREMOČ

CILJ: PODROČJE PERZIJSKEGA ZALIVA

Na področju Bližnjega vzhoda, kjer skupina arabskih držav bogatih na petroleju, predstavlja veselo svetovnega pomena, dasi so med seboj razrvane, sta poleg njih odn. tik za njihovim hrbtom Indija in Pakistan državi, za kateri se svetovne velesile, zlasti ZDA in ZSSR, še posebej zanimajo. Med njima se namreč v zadnjem času stopnjuje tekmovalnost na različnih področjih in tudi na najbolj nevarnih: v poseganju na razmere v Perzijskem zalivu, se pravi v središče svetovne petrolejske proizvodnje in na vojaškem poprišču.

Rivaliteta med ZSSR in Kitajsko ter prodaja ameriškega orožja nekaterim državam na Bližnjem vzhodu sta faktorja, ki se ju tako Indija kakor Pakistan poslužujeta v svojih iskanjih novih zavezništva z arabskimi državami Bližnjega vzhoda. Korenine tega dogajanja ležijo v povezanosti Pakistana s Perzijo in Indije z Irakom. Perzija in Irak sta si med seboj sovražna, oba pa sta zaradi petroleja bogati državi.

Perzija, ki vzdržuje prijateljske odnose z ZDA in s Kitajsko, se boji obkolitve od neprijateljskih držav ter zvez Moskve z Irakom in Indijo. Irak se je povezal z ZSSR ter ima tesne odnose z Indijo.

Tako Indija kakor Pakistan tekmuje, kdo bo dobil večji vpliv v arabskih državah okoli Perzijskega zaliva. Indija ima v Iraku 30 do 40 inštruktorjev za vežbanje iraških letalskih pilotov s sovjetskimi MiGi. Prav tako je Indija poslala vojaške strokovnjake, zdravnike in tehnike v Oman, bogato arabsko državo 1600 km zahodno od Bombaya.

Pakistan ima svoje vojaške strokovnjake v arabskih državah Abu Dhabi in Kuwait. Letalske sile obeh teh držav vodijo Pakistanci.

Dve pogodbi, sklenjeni v zadnjih mesecih na tem področju, sta povzročili pozornost. Prva je prijateljska pogodba med Pakistanom in Perzijo, podpisana letošnjega maja v Teheranu za več kot dve milijardi dolarjev orožja. Perzija pa ima v načrtu čim prej dominirati področja perzijskega zaliva.

Indija gleda na vse to z velikim nezadovoljstvom, ker je prepričana, da bo Pakistan kmalu začel dobivati orožje iz Perzije, bodisi novo ameriško, ali pa iz starih perzijskih zalog, n. pr. lovskih letal in tanke Patton. Ameriška diplomacija sicer skuša pomiriti indijo, da je orožje namenjeno samo Perziji, toda perzijski šah, ki Indiji ni naklonjen, je izjavil, da bo Pakistan dobil perzijsko orožje, če bo napaden.

Ta ameriška prodaja orožja Perziji — helikopterji, topovi, nadzvočni lovci, tanki, rušilci in vseh vrst prevozna sredstva — povzroča napetost tudi med ZDA in Indijo.

Indija pa si je vsaj začasno zagotovila močan poseg v perzijski zaliv s pogodbo, ki jo je pred dvema mesecema podpisala z Irakom o nakupu 112 milijonov ton iraškega petroleja, ki bo začel teči v Indijo leta 1976. S pogajanjem za podobne nakupe v petrolejskih državah Qatar in Saudijevi Arabiji si Indija utrjuje nadaljnje položaje v perzijskem zalivu, na področju, ki proizvaja nad dve tretjini svetovnega petroleja.

Volilna goljufija v Čilu

KONGRES PREISKUJE

Ob zadnjih čilskih volitvah, na katerih je Allendejev režim dobil večji odstotek glasov, kakor na predsedniških volitvah, ko je zaradi neizmerne politične trdovratnosti krščanskih demokratov in nacionalistov prišel na oblast, dasi v manjšini, so vsi opazovalci razvoja v Čilu bili presenečeni. Nikakor ni bilo mogoče razumeti, da bi bilo režimu, ki je pogl. državo v gospodarsko propadanje in se je vsem znižala življenjska raven, mogoče dobiti več glasov, odn. da bi opozicijski odstotek padel.

Zato so se pravni strokovnjaki na katoliški univerzi v Santiago lotili temeljite preiskave volilnega postopka in rezultatov in po podrobnem in potrpežljivem brskanju prišli do presenetljive ugotovitve: med 200.000 in 300.000 volilcev je najmanj dvakrat volilo.

Univerzitetni profesor Jaime del Valle s katoliške univerze v Santiago je javno objavil poročilo o preiskavi. Allende sam ni mogel napraviti drugega, kakor da je brez protesta pristal na sklep parlamenta, ki je takoj sestavil preiskovalni odbor, ki bo sedaj raziskal zadevo do konca. Odbor je sestavljen iz 13 članov ter bo moral parlamentu podati poročilo v 60 dneh. Odbor je dobil nalogo „poiskati krivce te goljufije in predlagati kazni ter spremembo volilnega zakona“.

Mednarodni teden

DR. ANDREJ SAHAROV, oče sovjetske atomske bombe, ki je znan zaradi svojih javnih napadov na sovjetski režim in sistem, je bil doslej zaradi svojih zaslug za sovjetsko oborožitev nekakor varen pred preganjanjem. Sovjeti si niso upali znižati že itak majhnega svojega ugleda še s preganjanjem mednarodno znanega znanstvenika Saharova. Toda nedavne Saharove izjave švedski televiziji, ko je za socializem med drugim dejal, da je „kup praznih besed“, so bile za sovjete končno le preveč. Sovjetska partija je zato ukazala svoji agenciji Tass, da je napadla Saharova ter ga v napadu, ki ga je objavila moskovska „Literaturnaja Gazeta“, obtožuje, da ga je „vodila želja umazati svoje lastno domovino“ in da „razpravlja o problemih, v katerih je popoln ignoran“.

Tako v ZSSR kakor v zunanjem svetu pričakujejo, kakšen bo nadaljnji postopek sovjetske partije proti Saharovu.

FRANCOZI se polagoma vračajo v Južni Vietnam ter jih je danes v Seigonu 12.000. Odpirajo šole, hotele in druga podjetja ter jih Vietnamci z veseljem sprejemajo. Leta 1954 so Francozi nasilno pognali iz države, sedaj pa so se naveličali Amerikancev. Od obojih pa so pripravljeni sprejemati podporo.

AMRA, ameriška znanstvena družba za raziskovanje Sredozemlja, je definitivno odkrila znake, da je na področju Sredozemlja obstojala visoka civilizacija, ki je iz neznanih razlogov izginila pod morskimi valovi v sivi davnini. V povestih se do danes ohranja zgodba o potopljenem kontinentu Atlantidi.

kvalni odbor, ki bo sedaj raziskal zadevo do konca. Odbor je sestavljen iz 13 članov ter bo moral parlamentu podati poročilo v 60 dneh. Odbor je dobil nalogo „poiskati krivce te goljufije in predlagati kazni ter spremembo volilnega zakona“.

Kakor je znano, je Allendejev režim na zadnjih marčevskih volitvah dvignil svoj odstotek od 36 na 43 in si tako okrepil manjšino v kongresu.

Ves Čile in ves zunanji svet nestrpno pričakuje rezultate kongresnega preiskovalnega odbora.

jo hrvaške republike, se pravi delitev na hrvaški srbski del, „da bi bilo zaščiteno srbsko prebivalstvo pred novim hrvaškim preganjanjem.“

Kakor ostali borci, tudi hrvaški nasprotujejo decentralizaciji države in afirmaciji republiških suverenosti ter pri tem uživajo vso podporo vojske, federalne uprave ter partijskih vodstev v Bosni, Srbiji, Sloveniji in Črni gori. Zato je bilo Titu tako lahko izolirati hrvaške „nacionalistične“ partije v krizi leta 1971.

Sedanja vloga in bodoče možnosti

Ko je Titov partijski krog 1. decembra 1971 obtožil hrvaške partijske vodje „nacionalizma in pomanjkanja kontrole protirevolucionarnih elementov“, je že nekaj dni pozneje, se pravi 9. decembra, 63 vodilnih hrvaških borcev v pismu Titu zahtevalo „odločen nastop proti vsem, ki so direktno odgovorni za težak politični položaj na Hrvaškem.“

Po Titovi partijski čistki v Srbiji oktobra 1972 so tudi srbski borci takoj zahtevali kaznovanje in izgon srbskega partijskega vodje Nikežića in njegovih pristašev. Borce je pri tem vodil gral. Momčilo Dugalić.

Politični razvoj v komunistični Jugoslaviji dokazuje, da so borci v državi še vedno močan družbeno-politični faktor. Dejansko so mnogo mlajši, kakor se je na splošno mislilo ter so dokazali, da jih je mogoče hitro mobilizirati in politično uporabiti, kjer in kadar je treba. Nedavni politični razvoj v Jugoslaviji je med borce zasejal nezaupanje do republiških partijskih vodstev in do splošne partijske notranje politike. Zato se zadnje čase borčevske organizacije po republikah povezujejo s protinacionalnimi, centralističnimi in marksističnimi konservativnimi silami v državi, med katere v prvi vrsti spada vojska. Ta skupno s Titom in njegovo neposredno okolico, ki ima vso oblast dejanske in roka, uporablja borčevsko Zvezo za orodje nove Titove politike poostrene partijske kontrole nad jugoslovanskimi narodi.

Sloga, sloga,
dar od Boga,
varuj nam slovenski dom!

Simon Jenko, Od Balkana do Triglava

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Čeprav je zadnje dni še vedno v središču zanimanja snov bodočih volitev, vendar so zadnji dnevi potekali v napelosti, ki so nekoliko oddaljene, vsaj na videz, od te osrednje ideje. Napoved predsednika Lastirija, da bodo ljudje izrekli svojo voljo 23. septembra, novizvoljena vlada pa nastopila 12. oktobra (ne 17., kot so vedeli povedati alarmisti), je zaenkrat postavila zapik na to temo, zlasti dokler ne bo vidnih kandidatov, ki se še niso izrekli. Prav tako je še vedno v zraku, ali bo Balbín sokandidiral s Peronom, ali mu je bilo to mesto sploh ponujeno, in če je to res, kako bo nastopila radikalna stranka, in kako ostale stranke. V samih peronističnih vrstah je vedno več privrženecv ideje, da bi morali postaviti na podpredsedniško mesto bivšega (odstopivšega) predsednika dr. Cámpora.

Je pa zadnje dni bilo precej pozornosti okoli kordobskega gremialnega konflikta. Lokalna delavska centrala, katere vidni predstavnik je podguverner Atilio López, se je uprla centrali in njenemu šefu Ruccijsu, ter se vedno bolj bližala levičarjem in komunističnemu vodji Toscu. Vmes je posegla sama zvezna vlada (v Córdoba je odšel in tam imel več sestankov sam šef vojske gen. Carcagno), ter pretakli teden dosegla pomiritev. Je to ena največjih političnih zmag sedanje vlade na sindikalnem polju.

Nekoliko drugače pa stoji razmerje med vlado in peronistično mladino, zbrano okoli JP (Juventud Peronista). Vlada je v četrtek 19. objavila, da bo med mladinskimi peronističnimi organizacijami in Peronom posredoval sedanji minister za socialno skrbstvo López Rega, ki pri JP ni priljubljen. Mladina se je temu uprla, priredila v soboto 21. veliko manifestacijo v zaslonbo Peronu in bili njeni delegati pri Peronu sprejeti. Po tem sprejemu so zatrjevali, da jim je Peron (vpričo López Rega) zatrdil, da ni med njim in mladino „nobenega posrednika“. Skoraj istočasno pa je vlada objavila, da je Peron mladini izjavil, da bo ta posrednik López Rega. Ta je tudi že objavil urnike, v katerih je pripravljen sprejemati delegate peronistične mladine.

Položaj je mnogo težji kot izgleda na prvi pogled. Mladina, zbrana v JP, je precej radikalizirana in predstavlja temelj sedanje peronistične moči pri mobilizacijah. Njen upor ali oddaljevanje bi bil za vlado hud udarec. Nič manj hud pa bi bil spopad z mogočimi peronističnimi sindikati, ki so v precejšnjem nasprotju s JP. Peron bo imel v prihodnjih dneh in tednih težko delo, da pomiri ti dve peronistični veji. Od uspeha ted prazidevanj je v veliki meri odvisen mir v državi. Neuspeh pa bi lahko bil začetek razkola peronističnih moči.

Polemika ob francoskih atomskih poskusih

DVOLIČNOST FRANCOSEKIH NASPROTNIKOV

Francija je preteklo soboto eksplodirala svojo 27. poskusno atomsko bombo, na otočju Mururoa na južnem Pacifiku. Vzdržala je silovit pritisk svetovnega časaopisja in javnega mnenja, ki je nasprotovalo izvršitvi atomskega poskusa ter namerava celoten program atomskih poskusov za letošnje leto izvesti do konca. Uradno Francija odgovarja, da gre za njeno vojaško varnost. Tudi pritisk mednarodnega sodišča v Haagu ni spremenil načrtov francoskega vojaškega vodstva.

Pred začetkom atomskih poskusov na otočju Mururoa se je sprožila tudi v francoskem tisku polemika med različnimi plastmi francoskega prebivalstva in celo med predstavniki francoske Cerkve in vojske. Tako je n. pr. orleanski škof Olivier Riobe ostro napadel atomske poskuse, prav tako znani kardinal Jean Danielou, ki je v konzervativnem dnevniku „Le Figaro“ med drugim zapisal: „Boj proti oboroževalni tekmi je neke vrste boj za mir. Oboroževalna tekma namreč vedno nosi s seboj nevarnost uporabe atomskega orožja, ki ni samo defenzivno.“

nost uporabe atomskega orožja, ki ni samo defenzivno.“

V istem dnevniku „Le Figaro“ je pred tem francoski admiral Marc de Joybert, šef štaba francoske vojne mornarice, pozval francoske cerkvene kroge, naj se v francoske varnostne ukrepe ne vmešavajo.

Gaulistični dnevnik „La Nation“ je v uvodniku vprašal francoske škofo, zakaj nasprotujejo francoski vladi, ki modernizira svojo vojsko za obrambo države z najmodernejšim orožjem. „Res je odvrtno, toda katero orožje pa to ni?“

Poleg drugih držav se je protestni skupini pridružila tudi Argentina.

Mirno pa so vsi „miroljubi“ prešli kitajski atomski poskus in opazovalci ugotavljajo, da tudi ne bi bilo protestov proti sovjetskimi atomskim poskusom. Opazovalci tudi dvomijo, da bi katera od držav, ki protestirajo proti Franciji, odklonila atomsko oboroževanje, če bi ga zmogla in se odpovedala svojim atomskim poskusom, če bi ji gospodarska moč to omogočila. Dvoličnost je značilnost moderne dobe.

Revolucija pod Krimom

Pod tem naslovom je pred nekaj dnevi izšla 295 strani obsegajoča knjiga, ki jo je za tisk pripravil, izdal in založil dr. Filip Zakej, neumorni zbiralec in založnik vsega zgodovinskega gradiva, ki ga hoče v tiskani besedi ohraniti za čase, ko bodo nepristranski zgodovinarji lahko nam in tučjem povedali čisto resnico o vsem, kar se je pri nas dogajalo v letih 1941 do 1945 in ki je „zgodovinarji“ doma morajo potvarjati, da tako z lažnimi trditvami, obdožitvami in psovskami junaštva „zmagovalcev“ in vso podlost premagancev, ne da bi jim bila dana prilika, da se obtožijo branijo.

Revolucija pod Krimom je popis vsega, kar se je dogajalo na Ižanskem v onih letih naše sužnjosti. Ta dogajanja je napisal kmalu po koncu vojne ižanski župnik duh. svetnik Janez Klemenčič, ki je nad dvajset let svojega duhovniškega življenja žrtvoval Ižancem in jih je poznal bolj kakor kdorkoli. Ižanska fara je bila sicer tipično kmečka, vendar je bližina Ljubljane že vedno bolj vplivala na ižanske razmere. Kakor po vsej ljubljanski okolici, so se tudi na Igu že pred začetkom vojne opazili pojavi levičarstva. Ko je prišel ukaz iz Moskve, da je treba začeti z državljansko vojno, so tudi na Igu že imeli rdečo skupino, ki je začela z delom za komunizem.

Župnik Klemenčič opisuje vse, kar se je na Ižanskem dogajalo v izredno zanimivi obliki. Nič ne modruje, nič ne zmerja, ne hvali, ne opravičuje, ampak mirno opisuje vse, kar je on sam doživel, videl in slišal, in tega je bilo veliko.

Saj vemo, da je bil župnik v slovenski kmečki fari „gospod“ h kateremu so se v sili zatekali prav vsi, vedoč, da bo nasvetoval vedno prav in pomagal, kjer bo le mogel. Prezanimiv je opis prihoda „hrabre“ laške vojske in okupacije. Piše o vaških stražah, o Turjaku, o domobrancih, o Nemcih, o razpadu ne toliko, kot da bi hotel napisati kako razpravo, ampak bolj kot niz dogodkov, katerih središče je nehotel bil on sam. Izredno plastično je opisano njegovo življenje v rdečih ječah in njegova pot v internacijo v Stično, v kar so ga rdeči obsodili. Z opisom poti v tujino se zaključuje to zanimivo pisanje.

Druga priča vojnih dogodkov na Ižanskem je g. dekan Ciril Milavec, ki danes, že 80-letnik, še vedno čil in zdrav pase duše v moronski škofiji v predmestju Buenos Airesa. Bil je 14 let Klemenčičev kaplan na Igu nato pa župnik v sosednji fari Želumlje, kjer je rdeči zločinec pokazal vso svojo zlobo in kjer se je strahopetni okupator razbesnel do kraja. Opis dogodkov v Želumljem je prav klasičen primer, kako je treba pisati za zgodovino.

Dr. Zakej je poleg uvoda in življenjepisa Klemenčičevega nabral še nekaj zanimivih opisov komunistične strahovlade, seznam komunističnih žrtev na Ižanskem itd.

Občudujemo pridnost in požrtvovalnost izdajateljevo, ki je na svoje rame prevzel to tako plemenito delo in žrtev. Le sezimo po tej knjigi. Bo koristno branje za nas in zlasti za naš mladi rod.

J. K.

POLITIČNI VPLIV JUGOSLOVANSKE ZVEZE BORCEV

(Dalje s 1. str.)

obdolžil rušenja enotnosti partije, je moral kot poslanec v srbskem parlamentu odstopiti. Podoben slučaj se je zgodil aprila 1969 v Čacku, tudi v Srbiji. Tam je gral. in „heroj“ Srednje Urošević na volitvah porazil več partijskih kandidatov. Po teh volitvah je moral več generalov, „narodnih herojev“ in drugih vplivnih borcev zapustiti politično arno, pod hudim partijskim pritiskom. Samo v srbski provinci Vojvodini npr. je bilo iz partije izgnanih 29.000 borcev, se pravi 32 odstotkov vseh partijskih izgnancev leta 1972.

Položaj na Hrvaškem je bil sličen srbskemu. Partijsko vodstvo je v nekaterih primerih uporabilo celo tajne policijske kartoteke, da se je zne bilo nekaterih vplivnih borcev. Ivana Krajačića in Marka Belnića, oba člana hrvaškega centralnega komiteja, visoka vladna funkcionarja in „narodna heroja“ so javno v tisku obdolžili korupcije in podkupovanja, da so ju spodnesli z njunih položajev.

Poleg izgube politične moči, prestiža in vpliva, ki je bila glavni razlog za nastajajoče nezadovoljstvo med borci, so bili še drugi elementi, ki so poslabšali odnos borcev s partijo. Odločilen je bil problem starosti.

Dasi jih smatrajo na splošno za „staro generacijo“, je 57 odstotkov borcev še v svojih aktivnih letih, se pravi pod 55 let starosti. 21 odstotkov pa jih je starih celo med 39 in 45 let.

Zaradi številčnih prednosti je večina, se pravi 66 odstotkov borcev v Jugoslaviji že upokojenih, dasi še niso dosegli redne upokojitvene starosti. Statistike dokazujejo, da je povprečna starost upokojenih vojaških častnikov 44 let. Mnogo jih je celo starih med 30 in 40 let. Toda pozabili so, ko so se poslužili teh prednosti, da so istočasno izprivilegijali svoj prejšnji družbeni status in privilegije, poleg tega pa so jim razrvane gospodarske razmere prisilile znižati življenjsko raven.

Odkriti spopadi

Kljub postopnemu odstranjevanju z družbeno-politične pozornice in izgubi položajev in ugodnosti, so borci, mnogi zaradi svojega marsističnega prepričanja, ostajali zvesti partiji, vse dokler ni prišlo do prvih političnih kriz na Hrvaškem leta 1971, kakor smo na začetku omenili. Ko je potem prišlo še do spremembe ustave in do, vsaj na papirju, zvečanja republiških oblasti, se je Zvezi zazdelo, da Jugoslavija drsi celo v konfederacijo.

Višek je bil dosežen, ko je sredi razprav o ustavnih spremembah vlada v Beogradu objavila načrt o financiranju borčevskega pokojninskega sklada ne več iz federalnega proračuna, temveč z njegovo decentralizacijo po posameznih republikah. To je bil za borce znak za akcijo.

Marca 1971 je predsednik Zveze borcev Marijan Cvetković poslal Titu in vladnemu predsedniku protestno pismo, da „bodo borci v nekaterih republikah postavljeni v neenak položaj“, ker bodo odvisni od finančne moči in politike posameznih republik. Načrt o decentralizaciji so zlasti zavrgli borčevski predstavniki iz Bosne in Hercegovine, Kosova, Vojvodine, Črne gore in Hrvaške.

Kriza je dosegla višek v političnem razvoju leta 1971 na Hrvaškem na katerega so borci prvi reagirali, kakor smo prej ugotovili.

Na položaj borcev na Hrvaškem pa je vplival tudi še drug družbeno-politični faktor. Zaradi medvojne politike hrvaške satelitske vlade, ki je množično preganjala Srbe na Hrvaškem, je bila večina prvih partizanov na Hrvaškem rekrutiranih iz preganjanega srbskega prebivalstva. Od 5.285 „prvoborcev“ na Hrvaškem, je bilo samo 28 odstotkov Hrvatov, nad 66 odstotkov pa Srbov. Ti so bili ob hrvaški krizi, ki je imela nacionalistično obeležje, tudi prvi, ki so dvignili glas in vpliv proti zanje nezanesljivim hrvaškim partijskim voditeljem. Prišlo je tako daleč, da je napr. upok. general Rade Bulat v hrvaškem parlamentu v Zagrebu zahteval federalizaci-

Novice iz Slovenije

PTUJ. — Dva igralca Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora Hermina Matjašec-Kočevarjeva in Boris Kočevar, sta skupaj z Zoro Hudales-Trauner naštudirala Steinbergovo igro „Gospodična Julija“. V režiji Petra Maleca so jo prvič predstavili v Ptuj. Tako igra sama, kot tudi nastop igralcev, sta žela priznanje kritike.

LJUBLJANA. — Poseben iniciativni (pripravljalni) odbor organizira ustanavljanje društva slovenskih TV režiserjev. Upajo, da bo do jeseni novo društvo že zagledalo luč. Na pripravi delujeta dve komisiji: statutarina in organizacijska. V njih so poleg stalnih režiserjev RTV Ljubljana udeleženi tudi filmski oziroma gledališki režiserji, ki sodelujejo v televizijskih režijah.

ŠKOCJAN. — V Škocjanu pri Novem mestu so imeli 29. junija Misijonski dan za Dolenjsko. Posvečen je bil 125-letnici Knobleharjevega odhoda v afriške misijone in 115-letnici njegove smrti v Neaplju, Italiji. Cerkev v Škocjanu so za ta praznik obnovili. Nadškof Pogačnik je 28. junija zvečer posvetil novi oltar. Dobili so tudi novo krstnico, obnovili križev pot, stranske oltarje in napeljali tudi novo razsvetljavo.

NOVA GORICA. — Delo kulturnih ustanov v Novi Gorici je precej okrnjeno, med drugim tudi zaradi stiske s prostori. Regionalno središče potrebuje nov kulturni center, kjer naj bi bile različne prireditve in druge kulturne dejavnosti. Trenutno krajevna knjižnica nima prostorov za knjige, ki ostajajo v skladiščih; primorsko dramsko gledališče pa gostuje v zasloni adaptirani dvorani.

LJUTOMER. — Hudo neurje, ki je divjalo v začetku julija nad Pomurjem, je sprožilo v okolici Ormoža in Ljutomeru plaz toče, ki je bila ponekod debelejša kot jajce. Najhuje je bilo v Ljutomeru, kjer so doživeli dva nalezljiva toča, zaradi hudega naliva pa so bili nekateri predeli mesta tudi petnajst centimetrov pod vodo.

LESCE. — Tovarni Veriga in Iskra Otočec bosta ustanovili novo delovno organizacijo. Nova tovarna bo zgrajena poleg Verige, organizacijsko pa bo povezana z Iskro. Proizvodni program termostatov in druge regulacijske tehnike bodo prevzeli od Iskre. Za Verigo bo nova dejavnost koristna, ker sedanega proizvodnega programa ne more povečati. Predvidevajo, da bo delo steklo prihodnje leto.

BLED. — Slovensko časopisje zadnje čase vedno pogosteje ugotavlja stalež turizma na Bledu. Iz zelene knjige v turističnem društvu na Bledu se namreč lahko razbere, da število domačih gostov naglo narašča, v odstotkih kar za 35%. Zato pa so v „naskoku“ vseh vrst tuji turisti, kar pomeni, da postaja Bled vse bolj turistično središče za tiste, ki imajo „globoko žepe in tudi debele denarice“, kot je zapisal M.

Kunčič v ljubljanskem „Delu“. Računajo da bo kljub temu letos Bled podrl vse rekorde v obisku.

NOVA GORICA. — Novogoriška šola se je v minulem šolskem letu uvrstila med najboljše izobraževalne ustanove v Sloveniji. V obdobju 1972-73 se je v njej šolalo 1339 učencev. Vendar položaj za naprej ni tako razveseljav. Za prihodnje šolsko leto (73-74) je že morala odkloniti vpis doslej 30 učencem, ker bi sicer morala uvesti še tretjo izmeno. Šola bo ukinila tudi oba oddelka za podaljšano bivanje učencev.

LJUBLJANA. — Živalski vrt slovenske prestolnice se lahko v letošnjem letu pohvali z rekordnim obiskom. V prvih šestih mesecih ga je obiskalo 70 tisoč ljudi. Absolutni rekord v obisku pa so dosegli meseca maja, ko so sprejeli 29.993 obiskovalcev, to je več kot kdajkoli prej. Zlasti veliko zanimanje za ogled živalskega vrta je med mladino, saj ne mine dan, da ga ne bi obiskala kaka šolska skupina.

SEŽANA. — V tem kraju so se že pričela dela pri gradnji kanalizacijske mreže mesta. Prva faza je že v teku in bo končana letošnjega oktobra. Stroški za ta prvi del znašajo tri milijone din, in so v glavnem sredstva namenjena komunalni ureditvi mesta in iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča.

Umrli so od 27. junija do 15. julija

LJUBLJANA. — Rozalija Šperner roj. Lamprečnik; Ivica Kopač roj. Končina; Ivo Pomenič; Janez Pirc, tehnik; Ana Ahlin; Boris Cunder; Marija Podmenišek, upok. (76); Jožeta Zupan roj. Kranjc; Ciril Klun, svetnik; Nežika Štrul; Franc Žgajnar, upok.; Avgust Černe; Alojz Mihovec, upok.; Anton Košir, žel. upok. (86); Ana Skitek roj. Perhavec (88); Marija Humar roj. Žerovnik, upok.; Avgust Černe, ekonom; Stane Zorko, obratovodja; Anton Novljan, upok.; Minka Mastnak.

RAZNI KRAJI. — Ivo Šuligoj, Celje; Vlado Crnkovič, upok., Trbovlje; Ivan Štimatec, Čakovec; Ana Jaklič roj. Marolt, Sv. Gregor; Maks Kmecl, zidar, zidarski delovodja v p., Celje; Alojz Trampuž, Temnica; Zofija Štupar roj. Kern, Gor. na; Anton Krmelj, upok., Slovenske Toplice; Jože Malič, predstavnik podjetja „Župski Rubin“, Kamnik; Bojan Ogrinc, Horjul; Ivanka Leber roj. Miklavčič, Kranj; Jože Košir, kemijski tehnik, Borovnica; Antonija Taufner, Trbovlje; Anton Novljan, upok. Rateče.

KOMUNISTIČNO RAVNANJE z NADŠKOFOM

Slobodna Riječ poroča, da se je zagrebški nadškof dr. Kuharič podal v italijo na sestanek škofov. Ko je prišel na obmejno postajo, so jugoslovanske oblasti do natančnosti preiskale vso njegovo prtljago. Otipavali so ga po vsem telesu, nato pa ga začeli slačiti, čemur se je nadškof uprl. Ugovarjal je proti takemu ravnanju s katoliškim nadškofom ter se s protestom obrnil nazaj v Zagreb. Tako ravna jugoslovanska oblast z najvišjim predstavnikom katoličanov v državi.

Anketa o slovenski narodni himni

Ko je z amandmani 1. 1971 bila določena federalizacija Jugoslavije v prave (?) državnopravne republike, ko kateri bi vsaka republika imela tudi svojo državno republiško himno, ki bi bila obenem narodna himna, so se začeli oblastniki v domovini zanimati tudi za to, katera himna bi bila uradno označena kot slovenska narodna in obenem slovensko-državna himna. Doslej se je smatralo za to, da je iz tradicije pesem „Naprej zastava slave“, ki sta jo pred sto leti (1861) sestavila pesnik Simon Jenko in skladatelj Davorin Jenko ter se je vseh sto let pela kot „slovenska marseljeza“, čeprav ni bila nikdar uradno razglašena kot taka.

Ta problem se je pojavil sedaj, ko doma iščejo himno, ki naj bi predstavljala slovensko narodno in obenem slovensko državno himno. Postavil se je poseben odbor, ki naj določi himno. Ta odbor je izbral iz že uglasbenih del tri predloge za himno: 1. stara pesem Naprej, 2. Premrlova uglasbitev Prešernove Zdravljice in 3. Kozinova Zemlja, kateri je šele po uglasbitvi preskrbel besedilo Mile Klopčič in je izrazilo partizansko besedilo z omembo Tita. — Ena teh himen bi bila morala biti razglašena za uradno, če v prejšnji polovici letošnjega leta. Pa se to ni zgodilo, ker še ni prišlo do soglasja.

Zdaj se je odprla javna anketa po časnikih in televiziji, pri kateri naj so-

deluje z izbiro tudi narod, ne samo odbor. Teh mnenj iz ljudstva je prišlo več in nekaj teh naj navedemo po Delu prejšnjega meseca.

Tako prof. A. Simončič odklanja Naprej, da kot melodija ni melodičen, kot tekst pa sploh ne odgovarja himni. Smisel Zdravice mu je utopičen, ker sovrage še vedno grozi Korošcem in Primorcem. Zato predlaga Gobevo Pesem o svobodi: „Mati Slovenija, tvoji smo sinovi, mi pripravljene smo slednji čas. Dokler boj ni končan, zanj v boj, vsi v boj! V boj za svobodo, za novo Jugoslavijo.“ T. Pavšič je tudi mnenja, da „nobena predlaganih pesmi ne ustreza. Naprej je po besedi v opreki z našo ideologijo, notranjo in zunanjo politiko“. Zdravljica ni himnična po melodiji. Kozinova pa ima „prizvok sovjetske himne in Internacionale“ (Pervanje). V. Snoj se zavzema za Prešernovo Zdravljico, toda — spričo Koroške — za enačico: ne sosed, vrag še vedno je mejak! Obžaluje pa, da pesem Gor čez izaro nima bolj himnične melodije, sicer bi bil on za njo. „Zevnik se odločno zavzema za Naprej, kajti „po muzični strani je ena najlepših primerov himničnih skladb... po vsebini pa je Slovincem tudi še potrebna bojovita himna... ker naš narodno osvobodilni boj še ni končan.“ S. Sivec meni, da „je Naprej napadalno borben, ne pa miroljuben, ter nas postavlja v tabor agresivnih držav,

Osebnosti

Družinska sreča. V družini dr. Janeza Trudna in njegove žene ge. Delije roj. Savnik, so dobili hčerko, ki bo pri krstu dobila ime Ana Marija. Čestitam.

Krst. V nedeljo, 8. julija, je bil v farni cerkvi Santa Rita krščen Kristijan Mozetič, sin Antona Mozetiča in ge. Marije roj. Maffezzini. Botrovala sta ga. Vida Mozetič in Marko Stanislav Mozetič. Krstil pa je g. župnik Albin Avgustin. Naše čestitke.

Poroka. V Villa Adelina sta se 13. julija poročila gđc. Angelika Plahuša in Lojze Kolenc. Za priči sta bila gospa Čarmanova in Tone Truden. Novoporočencema iskreno čestitam.

+ JAKOB MAČEK

nosti ter se je redno udeleževal predvsem društvenega življenja v Slomskovev domu, kjer ni nikdar manjkal pri sv. maši. Ko je lani praznoval 80-letnico življenja in zlato poroko s svojo soprogo, tudi rojena Maček, smo obširne pisali v našem listu 4. maja 1972.

Rodil se je pokojni Jakob Maček kot kmečki sin, ki pa se je izobraževal predvsem v prostevnih društvih še pred prvo svetovno vojno, zlasti pri Orlu. Bil je v vojni ter se boril na vseh frontah in bil tudi ranjen ter odpušen kot invalid. Toda kljub vsemu se je z velikim ognjem posvečal Orlu kot telovadec, pa tudi sicer zadržnemu delu ter je bil predsednik in član več gospodarskim organizacijam v Logatcu, kjer si je v Dolnjem Logatcu ustanovil svoj dom. S svoj izobrazbo, ki jo je pridobil iz naših časopisov in prostevnih domov ter iz življenja se je iz kmečkega krajca prebrazil s svojo izredno marljivostjo do lesnega industrijalca ter daleč naokrog vpoštevane moči. Toda nikdar ni hotel prvih mest v občini, temveč je ostal dolga leta podžupan logaške občine, za katero si je pridobil velikih zaslug. Bil je vsekolzi zaupnik Slovenske ljudske stranke, ter so ga na domu radi obiskovali dr. Korošec, dr. Natlačen in drugi. V družini so se mu rodile tri hčerke.

Kot eden najuglednejših mož logaškega krajca se je umaknil pred komunisti v emigracijo, ter je šel skozi taborišča v Italiji, dokler se ni z vso družino preselil v Argentino. Tu se je med prvimi imigranti osamosvojil in si ustanovil iz nič trgovino, ki jo je potem prepustil svoji hčeri. Vedno se je udeleževal skupnega življenja, sestankov Krščanske demokracije ter bil vedno na razpolago s svojim svetom. Zadnja leta je živel mirno življenje v krogu svojih hčer, poročenih Kocmur, Skubic in Berlot ter njihovih otrok.

Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Dvorana v Slomskovev domu, kjer je bila zadušna sveta maša, je bila polna, čeprav je bil delaven dan. Msgr. Orehar se ga je med mašo spomnil z lepim govorom, kjer je veličal

kar za nas ni lepo priznanje. “Zato predlaga spremembo teksta v Napreju v neagresivnem smislu: „Naprej zastava slave... za blagor očetnjave (vsi v boj za mir povsod!) Sovragu domovine, postavimo se v bran...“ Ana Štrbenk se zavzema za Kozinovo Zemljo, kajti „mene staro revolucionarko me je otroka staršev iz rudarskih revirjev me je močno pritegnila...“ M. Apihu ni „nobena treh sprejemljiva. Naprej ustreza malomeščanski našopirjenosti, kar ni treba posebej dokazovati... in poleg tega, naj od vsega početka naša nova himna nosi uničujoči pečat enega naših največjih duhov. Nikakor ni mogoče ohraniti arhaičnega besedila. Poleg tega pa tudi glasbeno ne ustreza.“ Pevovodja Gorič odklanja Naprej, ker smo miroljuben narod in gradimo politiko na miroljubni koeksistenci, na kar je opozoril tudi predsednik Tito... Premrlova Zdravljica preveč zveni po cerkvenih tonih, zato ni primerna za slovensko himno... On je odločno za tretjo Kozinovo himno, ki je bila celo predlagana za vsedrjavno himno...“

Kakor smo videli iz teh nekaj odgovorov, večinoma žele rešitev izven predlogov odbora. Že zaradi tradicije bi bili nekateri za Naprej, zlasti zaradi melodije, tekst pa v splošnem ne ugaja. Spremembo je predlagal Sivec. Najbolj nazoren primer, kako naj bi se tekst spremenil, da bi ustrezal sedanji potrebi, pa je podal pesnik Janez Menart, ki je „žlahtni tradiciji melodije“ posodobil tekst v naslednje besede:

Naprej zastava slave,
naprej, junaška kri!
Za blagor očetnjave
smo skozi viharje šli.

Naprej zastava slave,
naprej v svobodne dni!
Za čast in moč države
smo združili moči.

Naj cenjen in slaven
bo ves slovenski rod
in složen in veljaven
na svojem svoj gospod.

Naj dober, razumen
bo vsemu svetu brat;
a hraber, pogumen,
če pravdo gre iskati.

Naprej zastava slave,
naprej v svobodne dni!
Za čast in moč države
naj ljudstvo govori!
Naprej!

Ker je toliko različnih mnenj, se zavzemajo nekateri tudi, da je še prazgodaj določiti tekst ter naj se odmeri za poiskanje himne več časa, morda tudi razpiše poseben natečaj. Apih piše: „Menim, da je še vedno bolj ostati nekaj časa praznih rok, kakor pa — ustreli kozo!.“

Poročamo samo kot zanimivo kulturno kroniko, ki tudi nas zanima, kakor bo pokazala razprava o tem v prihodnjem Zborniku Svobodne Slovenije, ki se dotikuje.

SLOVENC V ARGENTINI

njegove krščanske vrline. Pri pokopu na pokopališču v San Justu sta se od pokojnika poslovila v imenu Krščanske demokracije dr. Tine Debeljak, član izvršnega odbora, ter M. Loboda, v imenu Zedinjene Slovenije kot njen podpredsednik, kakor tudi v imenu Slomskovega doma in zadruge Sloga.

Zdaj počiva v San Justu. Njegovi gospe soprogi ter vsem njegovim družinam naše sožalje.

BUENOS AIRES

Občni zbor Družabne pravde

V nedeljo, 15. julija, je imela Družabna Pravda po sv. maši, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar, svoj redni občni zbor v prostorih Slovenske hiše. Občni zbor je vodil Lojze Erjavec. Odborniki so podali svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno delovanje Družabne Pravde v pretekli poslovni dobi. Izšlo so štiri številke glasila „Družabna Pravda“, od katerih sta bili dve posvečeni problemom slovenske emigracije, dve na 80-letnici prvega slovenskega katoliškega shoda. Odbor bo skušal tudi v prihodnje izdajati svoje glasilo, v kolikor mu bo to mogoče spričo velike gospodarske krize in visoke inflacije v tej deželi. Skušal bo vzbuditi še več zanimanja za krščanski socialni nauk, zlasti med mladino. Prav v ta namen je odbor pripravil socialni dan, ki bo 12. avgusta dopoldne v Slovenski hiši in na katerem bo imel važen, aktualen referat dr. Rudolf Hanzelič o vzgoji socialnih kreposti. — V novi odbor Družabne Pravde so bili izvoljeni naslednji: Lojze Erjavec, predsednik; Stane Mehle, podpredsednik; Rudolf Smersu, tajnik; prof. Vinko Logar, blagajnik; g. župnik Štefan Novak, urednik; gospa Ida Erjavec, upravnica. V nadzornem odboru sta gospa Marija Cudermanova in Magister Albin st., predsednik razsodišča pa je dr. Jože Dobovšek. Članarina bila zvišana od dveh na pet pesov letno, naročnina je zaenkrat ostala nespremenjena, t. j. 10 pesov letno. Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da se pošljejo iz občnega zbora pozdravi kardinalu Caggiano, predsedniku NO Milošu Staretu in bolnemu večletnemu predsedniku Družabne Pravde Maksu Janu. Prav tako se pošljejo pozdravi vsem slovenskim publikacijam. Lojze Erjavec je nato sklenil občni zbor.

CASTELAR

Folklorna skupina

Kulturno društvo „Dante Alighieri“ je pripravilo v nedeljo, 15. julija, v dvorani šole José Hernández v Villa Ballester svoj prvi „Mednarodni folklorni festival“, ki ga je imenovalo „Europa de los corazones“.

Lepo število publike se je zbralo, da je videlo in občudovalo plesne različnosti narodov in, zakaj ne, plesalce in njih zmožnosti. Predstavile so se skupine Dancev, Nemcev (Bavarcev), Spancev, Ukrajincev, Italijanov in kot posebno vabljen, argentinska skupina.

Slovence je zastopala folklorna skupina s Pristave v Castelarju pod vodstvom Anke Gaserjeve in Jureta Ahčina. Nastopili smo na prvem mestu. Deset parov je zaplesalo narodne plesse iz različnih delov Slovenije in bili nagrujeni s poskanjem. Po predstavi smo bili plesalci povabljeni na skromno pogostitev in skupine so dobile male spominske plošče.

Pristavska skupina je znana le med Slovenci, nismo pa še nastopali pred širšo tujo publiko. Ta naša skupina je s tem pridobila nove izkušnje, spoznala nastop in koordinacijo plesov drugih narodnosti. Veliko nas je prvič videlo,

Pred dvajsetimi leti v “Svobodni Sloveniji”

30. julija 1952. — šte. 30

TITOV KOMUNISTI NAPADLI ŠKOFA

Angleška agencija Reuter poroča iz Beograda, da so Titovi komunisti dejansko napadli splitskega pomožnega škofa Franca Franiča, ko se je mudil na cerkveni vizitaciji v okolici Splita. Beograjska radijska postaja je navajala, da je napad izvršili „neodgovorni elementi“. V istem poročilu Reuter ugotavlja, da je ta najnovejši napad na visokega dostojanstvenika Kat. Cerkve v Jugoslaviji posledica izvajanja tajnih navodil Centralnega Komiteta Komunistične Partije, ki so jih dobile vse komunistične organizacije v državi in v katerih jim osrednje partijsko vodstvo naroča, da morajo poostriiti gonjo in boj proti Katoliški Cerkvi.

Z napadom komunistov na splitskega pomožnega škofa Franiča se bavi tudi vatikanski „Osservatore Romano“ ter ga ostro obsoja... Ob tej priliki navaja vse večje napade titovih komunistov na katoliške škofofe ter predvsem omenja znani zve-rinski napad komunistov na škofa Vovka v Novem Mestu, ko ga je podivjana komunistična drhal polila z bencinom in zažgala.

kako so svečani in elegantni danski plesi, fantovski in vojaški duh bavarskih, navihanost in pikrost italijanskih, akrobacija ukrajinskih in poklicnost argentinskega baleta. V pogovoru smo zvedeli za resnost in pogostost vaj, za pobudo in zaslonbo svojih narodnih organizacij in poslanstev. Tako smo lahko primerjali njihovo in naše delo, njihove in naše uspehe.

Po vsem tem smo jasneje spoznali, da brez vaj ne bomo mogli plesati pred argentinsko javnostjo, ker so ostale skupine bolj pripravljene. Želimo, da bi se vse folklorne skupine, pa tudi pevke in druge, mogle predstaviti v tukajšnjem okolju, da se s tem zavejo svoje-ga poslanstva in skušajo dvigniti kakovost svojih izvajanj.

GB

CARAPACHAY

Preteklo nedeljo je imelo društvo Slovenski dom v Carapachayu svoj 14. letni občni zbor ob lepi udeležbi članov in prijateljev. Odborniki so podali poročila o narejenem delu v preteklem letu. Tajniško poročilo je podal Edi Škulj, obširen blagajniški pregled pa je dal Amon Janez, poleg bilance je omenil, da ima društvo vloženo prošnjo pri oblasteh za pravno osebnost, ki je upati, da bo kmalu rešena. Zahvala za posredovanje gre predvsem dr. Vitalu Ašiču. Gričar Janez je poročal za gospodarski odsek, lepo poročilo je podal kulturni referent A. Pirc, naštel vse delo, ki se je opravilo v domu na kulturnem polju, zahvala gre delavni mladini, kot zastopnika le-te sta podala poročilo, za fante Franci Korošec in za dekleta Anica Klemen. Ga. Helena Gričar je poročala za ženski odsek, pripravljala je več zanimanja in sodelovanje od strani žen in mater. Za dramatski odsek pa je podal poročilo L. Sedej, omenjal je, da je zadnje čase padlo zanimanje za igre pri starejših, dočim bi mladina rada sodelovala, pa je prezaposlena. V imenu šolskega odbora je podal ugotovilo poročilo Markez Jože. Šolo bo zapustilo letos 11 učencev oz. učenk in se bo število učencev drugo leto zmanjšalo. Poskrbeti je treba, da učenci, ki gredo iz osnovne šole, da se s tem ne oddaljijo od Doma in slovenske skupnosti. Nazadnje je še povzel besedo naš duhovni vodja g. Matija Borštnar, dal nekaj smernic in žel, da bi se čimprej v tem kraju ustanovil farni svet, da bo v pomoč pri dušnopastirskem delovanju.

Ker so volitve vsako drugo leto, so sledili predlogi in nato razgovor, dokler ni podpredsednik Ivan Žnidar zaključil uspešni občni zbor.

Študijski tečaj, ki je za odraslo mladino in ga vodi dr. Milan Komar, je letos lepo obiskan. Izbrali so si temo, o kateri jim bo skozi vso sezono predaval: o svobodi.

Fantje kakor tudi dekleta so poživeli delo na vseh poljih, vneto se pripravljajo na mladinski dan, ki bo 12. avgusta. Ta dan bo pravo srečanje vseslovenske mladine v Carapachayu.

SAN JUSTO

Na zadnjem sestanku, ki ga je organizirala Zveza žena in mater, je predavala ga. dr. Petermel. Govorila je predvsem o znakih otroških bolezni in o zdravljenju ter poslušalkam razložila razne odtenke teh pojavov. Po njenem izčrpnem predavanju se je razvila živahna debata. Ga. dr. Petermel nam je rada odgovarjala na razna vprašanja, za kar se ji, kot tudi za celotno predavanje, iskreno zahvaljujemo.

SAN MARTIN

Čajanka z audiovizualno predstavo

Družinska čajanka z audiovizualno predstavo je bila v nedeljo, 15. julija dopoldne v Slovenskem domu v San Martinu. Sanmartinski rojaki in prijatelji Doma so popolnoma napolnili veliko

(Dalje na 4. str.)

1948-1973

25 let delovanja GALLUSA

SLAVNOSTNI KONCERT

28. julija 1973 ob 20 v dvorani na Ramón Falcone

Prekrbite si pravočasno vstopnice pri članih zbora ali v Dušnopastirski pisarni

Slovinci v Argentini

Dalje s 3. str.

dvorano. Kulturni referent Oberžan je pozdravil vse navzoče, ki so prihiteli na to družabno-kulturno prireditev. Za njim je spregovoril predsednik doma Anton Zagar, ki je poudaril važnost takih družinskih sestankov in povedal, da je današnja družinska čajanka združena z audiovizualno predstavo, ki jo je pripravil E. Pfeifer, fotograf iz Hurlingham in ki bo navzočim pokazala lepote slovenske domovine. Na kratko je tudi omenil delo doma in organizacij, ki so v domu, ter povabil vse navzoče k še intenzivnejšemu sodelovanju z domom, ki hoče biti kotiček naše domovine. Spregovorila je tudi ga. Lina Matičičeva o Ligi Žena Mat, o njenem delu v preteklih letih ter je vse sanmartinske žene in matere — pa tudi dekleta — povabila na prvi letošnji redni sestanek, ki bo v sredo, 25. julija, ob 18.30 v prostorih sanmartinskega doma. Sledil je zabavni prizor „Pastirica kravec pase“, ki so ga pripravile članice SDO in ki je žel obilo smeha. — Audiovizualna predstava, ki jo je pripravil E. Pfeifer, je bila za vse veliko presenečenje. Kaj podobnega v San Martinu še nismo videli. S pomočjo nad 300 diazitivov nam je E. Pfeifer pričaral štiri letne čase v Sloveniji. Vse slike so spremljali glasbeni in pevski vložki. O vsaki sliki se lahko reče, da je umetnina zase. S krepkim ploskanjem so se navzoči zahvalili E. Pfeiferju in njegovi soprog-sodelavki pri pripravi te prireditve za izreden užitek, ki ga je nudil. Kulturni referent Oberžan se je nato še v imenu odbora zahvalil E. Pfeiferju.

IZ MENDOZE

Šolska proslava sv. bratov Cirila in Metoda

Naši šolarji iz šolskega tečaja sv. Cirila in Metoda v Mendozi so se tudi letos spomnili svojih dveh zavetnikov in ju v osmini njunega godu, v nedeljo 8. julija, počastili z uspešno proslavo.

Zavoljo mraza, s katerim nam letos starša zima prav nič ne prizanaša, smo imeli našo redno skupno mašo popoldne pred prireditvijo. G. katehet J. Horn je imel med sv. opravilom pomemben priložnostni nagovor. Otroci pa so se za to svojo mašo naučili tudi nekaj liturgičnih pesmi, s katerimi so se v veselo presenečenje vseh navzočih vključili v naše skupno sodelovanje v božji službi.

Nato pa smo bili vsi povabljeni k prireditvi v dvorano našega Doma.

Za začetek so otroci zapeli himno sv. bratoma: Opevajmo junaka dva.

Nato je o sv. bratih v kratkem orisu govorila učiteljica tečaja gdč. Lenčka Božnar.

Sledila je točka: Naši šolarji nam predstavijo našo besedo. V recitiranih in dramatiziranih deklamacijah so nam predstavljali: Kako je v šoli, kako hudo je biti reden in marljiv, pomembne pri-zore iz življenja.

NOVE PLOŠČE, KASETE in KNJIGE

SIMON RAJER

Tucumán 1561, 7. nadstr. pis. 50
Tel. 46-9440
Od 9—12 in od 15—16

DR. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855 in 628-4188
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

JAVNI NOTAR FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Prisrčen je bil nato nastop naših najmanjših, ki so pokazali, kako se zabavajo in bistrjo ob svojih malih mizicah na pritlikavih stolčkih.

V drugem delu pa so otroci nastopili pod geslom: Naši šolarji in naša pesem. Prisrčno in kar ubrano so nam zapeli devet pesmic, med katerimi je za sklep vsem kar ogrela kri Slovenski smo fantje... Vsakdo naj propade, kdor dom svoj tajii!...

Ves spored je s kratko razlago med posameznimi točkami povezovala v celoto učiteljica gdč. Anica Grintal. V pripravi deklamacij v svojih oddelkih sta sodelovali seveda tudi naši novi sodelavci, učiteljica gdč. Mimi Artač in vrtarica gdč. Francka Grintal.

Po tem nastopu so bili vsi povabljeni na igrišče, kjer je v čast slovanskima apostoloma zagorel žareč kres, ko je že padla noč nad Mendozo. Otroci so se poprijeli za roke in med petjem zaražali okoli ognja. Medtem pa so v dvorani pripravili mize, ki so nato šolarjem, pa tudi srečnim staršem in navzočim nudile tople pijače in sladkega prigrizka.

Spomin na slovenske žrtve iz dobe najtežje naše narodne preteklosti ob koncu druge svetovne vojne smo opravili na prvo nedeljo v juliju pri skupnem sv. opravilu s pomembnimi mislimi v pridigi, z molitvami in petjem med sv. daritvijo. Za sklep pa je zbor izročil vse naše srčne želje Mariji Pomagaj s Premrlovo: Marija, obvaruj nam dom in rod!

Mladinski športni dnevi

Vsakoletni športni dnevi naše mladine so marsikomu letos zbudili pomislek nad datumom, ki je prišel v navado — za „sredo zime“; kajti letos nas je „zagrabila“ z vso svojo silo, a mladina je vztrajna in se ne ustraši mraza.

V nedeljo, 15. julija sta naši mladinski organizaciji fantov in deklet sodelovali s svojim petjem ob kitari pri naši skupni maši. Zelo pomembne in aktualne so bile misli, ki jih je v svojem verskem nagovoru imel č. g. duhovni vodja J. Horn o razmerju med starejšimi in mladino.

Popoldne ob 5 smo bili — v pravcatem zimskem mrazu, ki leze pod kožo, — povabljeni na igrišče v Domu.

Ob postrojenih vrstah vseh mladih — od vrta in šolskega tečaja, mimo naraščajnikov skupin pa do fantov in deklet pod argentinško in slovensko zastavo je po obeh himnah navzoče po zdravil predsednik odseka FZ g. G. Hirschegger.

Sledili so nastopi: dekleta z ritmično vajo, naraščaj in otroci z raznimi

igrami, ki so vse navzoče „ogrele“, naraščajnice z lepo izvedeno ritmično vajo in fantje s tekmo v rokometu. Tudi mali iz vrta so se nam predstavili v pestrih oblekah in — z rdečimi noski.

Na splošno bi bilo želeli pri odraslejših več strumnosti pri nastopanju in ob izvajanju vaj podporo v spremljavi glasbe, če le mogoče, na naše „domače viže“.

Po nastopih so se vsi navzoči zadovoljni zatekli v dvorano k pogrnjenim mizam. Poskrbljeno je bilo za jedajo in pijačo in srečolov. Bb

OBVESTILA

ČETRTEK, 26. julija 1973:

V Slovenski hiši ob 16.30 sestanek Zveze slovenskih mater in žena s predavanjem g. Kristine Prijateljve pod naslovom: „Moje delovanje med sezonskimi delavci v Nemčiji“.

SOBOA, 28. julija 1973:

V Slovenski ob 20 koncert SPZ Gallus ob 25-letnici.

NEDELJA, 29. julija 1973:

Blagoslovitev Hladnikovega doma
V Carapachayu ob 11.30 sv. maša za pok. Slavka Adamič. Po maši skupno kosilo.

SOBOTA, 4. avgusta 1973:

V Slovenski hiši ob 17 sestanek SKAD-a. Na programu kinodebata.

NEDELJA, 5. avgusta 1973:

V Slovenski hiši po maši zvezni se-

sdo sfz PEVSKO-GLASBENI FESTIVAL

Sodelujejo dekleta in fantje iz

Adroguéja
Berazateguija
Carapachaya
Castelarja
Ramos Mejije
San Justa
San Martina
Slovenske vasi

Sobota, 11. avgusta, ob 20 v Slov. hiši

stanek SDO in SFZ. Govoril bo g. dr. Rudolf Hanželič.
Na Pristavi ob 15 otroška tombola.

SOBOTA, 11. avgusta 1973:

V Slovenski hiši ob 20 pevsko glasbeni festival.

NEDELJA, 12. avgusta 1973:

Socialni dan v Slovenski hiši s sv. mašo ob 9.30. Po sv. maši zborovanje z referatom dr. Rudolfa Hanželiča „O vzgoji socialnih kreposti“.

V Našem domu v San Justo nadaljevanje predavanja o sodobni prehrani, ki ga bo imela ga. Eckerjeva.
V Carapachayu mladinski dan.

NEDELJA, 19. avgusta 1973:

Vseslovensko romanje v Lourdes.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja medorganizacijskega sveta bo v petek 27. julija ob 20 v prostorih ZS. Upravni svet ZS se bo sestal 10. avgusta ob 20.

Na prihodnjem prosvetnem večeru ZS, ki bo 24. avgusta, bo govoril g. Jože Košček.

Knjižnica ZS je odprta vsak dan, razen ob sobotah, od 16 do 20.

Medorganizacijski svet Zedinjene Slovenije se priključuje proslavam 25 letnice Gallusa in vabi vse rojake na slavnostni koncert, ki bo 28. julija v Slovenski hiši.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (P)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 1.149.713

SLOVENSKA VAS V LANUSU vabi na

BLAGOSLOVITEV HLADNIKOVEGA DOMA

ki bo

v nedeljo, 29. julija 1973

Spored:

9.30 Sv. maša
11.30 Blagoslovitev doma in pozdravni govori
Godba pod vodstvom g. Skubica
Kosilo
15.30 Slavnostna akademija, pri kateri sodelujejo:
godba
pevski zbor (vodi g. Mele)
mladinski organizaciji
Govor predsednika Zedinjene Slovenije
g. Boža Starihe
Nato PROSTA ZABAVA s plesom

Svoji k svojim! Pod enakimi pogoji Vam SLOGA plača večje obresti kot katera koli banka. In Vaš denar bo pomagal pri gospodarskem napredku slovenskega človeka v Argentini. Pomislite tudi na to, predno se odločite za naložbo svojih prihrankov!

Kreditna zadruga „S. L. O. G. A.“ z o. z.

Bartolomé Mitre 97 T. E. 658-6574 Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtek in sobotah od 16. do 20. ure

V 82. letu je mirno in tiho v Gospodu zaspal naš ljubljani mož, očka, tast in dedek

Jakob Maček

bivši industrialec v Dolnjem Logatcu.

Zvest veri in domovini, počiva v tuji zemlji na pokopališču v San Justu, kamor smo ga položili 20. julija.

Zahvaljujemo se vsem za izkazano sočutje ob težki uri ločitve. Posebej še iskrena zahvala g. delegatu msgr. A. Oreharju in dr. A. Starcu za daritev sv. maše in vse opravljene molitve, kakor tudi g. dr. T. Debeljaku in M. Lobodi za poslovilne besede ob grobu. Prav tako hvala vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Naj se odpočije v Bogu.

Žalujoči: Marija, žena

Majda, Martina, Polonca in Pavči, hčere,
Tone, Ljubo, Boštjan in Marjan, zeti,
vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo
v zdomstvu in domovini.

V Ramos Mejiji, 20. julija 1973.

Zapustila sta nas in odšla po večno plačilo naša najstarejša člana

g. Jakob Maček

katerega truplo počiva na pokopališču San Justo; in

ga. Terezija Fajfar

njeno truplo čaka vstajenja na pokopališču Villegas.

Ohranili bomo blaga pokojnika v lepem spominu in molimo za pokoj njunih duš.

Ramos Mejía, 23. julija 1973.

Slomškov dom

V sredo, 11. julija 1973, je v Mendozi, previden s sv. zakramenti, v Bogu zaspal naš dragi mož, ata, dedek, brat in stric, gospod

Jože Žumer

Pokopali smo ga 12. julija na pokopališču v Guaymallén.

Najiskreneje se zahvaljujemo predvsem č. g. Jožetu Hornu, ki je našemu atu podeljeval sv. zakramente, poslednjo popotnico z vsemi tolažili sv. vere, vodil pogreb, zanj molil in daroval sv. mašo. Č. g. Ivanu Tomažiču in č. g. Roberto Mastronardiju, ki sta našega dragega ata prišla kropiti in molila za pokoj njegove duše. Našemu stricu, tetam, bratrancem in sestricam iz družin Štern, Borovšak in Centeno, ki so nam pomagali z deli ljubezni in molitvijo v času atove bolezni. G. Statetu Grebencu za poslovilne besede na njegovem grobu. Vsem mendoškimi Slovincem, ki so ga v velikem številu prišli kropiti, ga spremili na zadnji poti in za njega molili. Vodstvu in uslužbencem podjetij Sana-torio Policlínico de Cuyo S.A.; Facultad de Ciencias Económicas „San Francisco“; Instituto del Niño; Edilco S.A.; Bomper S.A.; Sala 14 Hospital Emilio Civit; za izrečeno sožalje in darovanje cvetja. Društvu Slovencev v Mendozi za izplačano posmrtnino. Družinam Dr. I. Carlos Menéndez, Mirko Šmon, Aaron Calb, sosedom, prijateljem in vsem znancem za molitev, poslano cvetje in spremstvo na pokopališče.

Našega nepozabnega in dragega ata priporočamo v molitev.

Ana roj. Štern, žena;
Darinka, Anica por. Ovčjak, Dane in Andrej, otroci;
Marjanca Šmon, snaha; Marija Adriana Menéndez, bodoča snaha;
Maks Ovčjak, zet;
Jadranka, Veronika in Karina Ovčjak, vnukinje;
Pepca, sestra;
Franc in Lojze, brata z družinami
ter ostalo sorodstvo.

Mendoza, Bs. Aires, šmartno pod šmarno goro, Sevnica, Kranj, Olševke